

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenomski mediji in prenike. — Inserati: do 30 pett à 2 D, do 100 vrt. D 50 p, večji inserati pett vrsta 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, predklic beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Inseratni davek posebej. — "Slovenski Narod" velja letno v Jugoslaviji 240 D, za izvenomstvo 420 D

Upravnštvo: Knjižna ulica štev. 5, prizlajo. — Telefon štev. 304.

Uredništvo: Knjižna ulica štev. 5, I. nadstropje. — Telefon štev. 34.

Poštnina plačana v gotovini.

Vprašanje demokracije

Tudi pri nas se že pojavlja vprašanje demokracije. V našem časopisu se čedalo pogoste pojavljajo tožbe in obtožbe proti demokratični in parlamentarni instituciji, češ da ne deluje s primera točnostjo, da hira in propada, da prevladuje parlamentarne koterije, mesto podrobnega in aktualnega dela. Skratka, da parlamentarni več ne rešuje svojih nalog s točnostjo in neodložljivostjo, kakršno zahteva moderni gospodarski in kulturni problemi.

Naše pritožbe so seve popoloma na mestu. Iz izkušnje vemo, da je naš parlament celo zadrževal delo, da se je reševanje naših gospodarskih in socijalnih problemov često namenoma ostavljalo na poznejši čas, kakor je bilo n. pr. z izvidnim vprašanjem, da so se celo krize izvivate z namenom, da se tako onemogoči delo, da se ustvarijo v notranjosti države krize in vsepotvrdi vzbujanje nezadovoljnosti. Tako so postopno predvsem stranke, ki so razumele na kroglice in pristaše iz vrst nezadovoljnih državljanov. Ugotovitev je žalostna, pa resnica!

Ako pa soglašamo z ugotovitvijo o napakah in slabostih parlamentarizma in v njem oblikovane demokracije, ne priznavamo obtožb proti načelom demokratizma in parlamentarizma kot takim. Napake in slabosti so tu, res, načelno in slabo pa je načine pripisovati demokratični in parlamentarni instituciji kot taki, ker izhajajo slabosti in napake iz novembra drugega vira. In to je mogoče z največjo lahko spoznati bas na naših domačih političnih razmerah, na podlagi izkušenj jugoslovenskega političnega in parlamentarnega življenja.

Ne bolehata parlamentarizem in demokracija, pač pa bolehajo stranke, ki ta naš parlamentarizem sestavljajo. Rekli smo že zgoraj, da smo imeli stranke in doživljali krize, ki so se izvivate čisto iz samovoljnih, strankarsko egoističnih namenov in da so neke jugoslovenske stranke pri marskateri priliki računale s socialno nezadovoljnostjo ter v opoziciji ne samo kritizirale upravo in gospodarstvo, nego to slabo gospodarstvo direktno podpirale, če ne drugače, že z razorno kritiko, ki je ubila zdrav čut, vsako sodelovanje, veselje do popravljanja in izboljšanja razmer.

Med politiki, ki se v zadnjem času s poseboj vnetostjo oglašajo k vprašanju demokracije in ki v enomeru tožijo o nepopolnosti današnjega parlamentarizma, se nahaja tudi naš dr. Korošec, ki bi bil pravzaprav že najmanj poklican, da govoriti o tem vprašanju, ker je zato, da je SLS v bistvu oddala kadar nesposobnih razgrajalcev v parlamentu. Take vrste poslanci so z razornimi zahtevami in koalicijami ustvarjali federalistični blok ter s svojo vse v nič devalčo kompanijo širok ozje domovine, kakor tudi s svojimi zavezniki širok države zapaljevali strasti nezaupanja, onemogočali konsolidacijo razmer in zadovoljnosti ter tudi v parlamentu družili vse mogoče nesposobneže, križeče in lažljivosti k skupnim akcijam proti redu in delu.

Ko govorimo o krizi parlamentarizma in demokracije, se moramo prej dobro izraziti in treba precizirati stališče. V krizi so se aahajale in se že nahajajo le stranke in njihovi voditelji, ki niso več zmožni postonnega in kolegialnega parlamentarnega dela, kakor zahteva pravi parlamentarizem. Koliko strankarskih tvorb se je pri nas n. pr. rodilo iz sebičnosti motivov, iz ozkotirne megalomanije vzhivnih laživoditeljev, ker so hoteli igrati v našem javnem življenu za vsako ceno kako vodilno vlogo.

Za razpadajoče naše strankarsko življenje ni nič tako značilno, kakor na eni strani dojav vseh mogočih diakoncev, nezadovoljnežev in nesposobnežev ter na drugi strani tako ogromna uporaba demagoških sredstev, kakor jo srečavamo še danes med gotovimi našimi strankami. Tu omenimo samo na demagogijo SLS, na zlorabe verskega čuta od strani dr. Spahove muslimanske politične stranke. Tudi napredna razdobljenost je istega izvora.

Neka vrsta demagoške bolezni preživlja nadalje programi gotovih strank. Na pr. avtonomistični programi in specijalno programi SLS. Mesto da ta stranka pojmuje svoje delovanje v parlamentarnem smislu, to je kot stranka, ki se bori za gospodarske in cerkevno-kulture težnje svojih pripadnikov, se predstavlja kot zagovornica »slovenskega naroda«, govoriti o »slovenski načnosti« in »individuelnosti«, dasi n. težko uganiti, da so te stvari čisto ideal-

Ivan Knez veličec in predsednik Zbornice za trgovino, obrt in industrijo itd.

Ob sklepku lista smo dobili z Dunaja točko brzojavko: Danes ob pol 10. je tu v sanatoriju »Löw« na posledicah težke operacije umrl g. Ivan Knez, veličec in predsednik Zbornice za trgo-

vino, obrt in industrijo. Pokojnika prepeljajo v Ljubljano. Nekrolog za naše gospodarstvo velezasluženemu možu priobčimo v prihodnji številki.

Važne spremembe v Romuniji

Prestolonaslednik Karel se je odpovedal nasledstvu. — Kraljev vnuč Mihajil prestolonaslednik. — Parlament se sestane 4. t. m., da odobri spremembu prestolonasledstvu.

Bukarešta, 1. jan. (Izv.) Na gradu Pelešu se je vršil včeraj kronske svet pod predsedstvom kralja Ferdinanda. Kralj je izvestil navzoče dostojanstvenike, da mu je postal prestolonaslednik kraljevič Karol pismeno izjavlo, da se neprakrivo odpoveduje prestolonasledstvu in vsem pravcam, ki izvirajo iz tega dostojanstva, ter izjavil, da sprejema to odpoved na znanje.

V smislu vseh zakonov in dvornega statuta je nato proglašil kralj Ferdinand za prestolonaslednika svojega unuka princa Mihajila ter pozval dostojanstvenike, naj odobre to njegovo odločitev, kar so tudi storili.

Parlament se sestane v pondeltek 4. t. m., da vzame na znanje odpoved kraljeviča Karla in v smislu ustave proglaši princa Mihajila za prestolonaslednika.

Dasi se je ta spremembu v prestolonasledstvu že daje časa napovedovala, vendar je ta odpoved kraljeviča Karla načrnila v javnosti precejšnjo senzacijo.

Bukarešta, 1. januarja. (Izv.) Romunski prestolonaslednik Karol se je po vsem pismu na romunskega kralja povsem odpovedal prestolonasledstvu in tudi vsem jenim pristojnim pravicam kot članu kraljevske rodbine. Kralj je odpoved prestolonaslednika vzel na znanje ter je imenovan na temelju sklepka kronskega svečanca Mihajila za svojega naslednika.

— Beograd, 2. januarja. (Izv.) Iz Bučarešti javljajo: V Sinjal, kraljevem dvoru, je bil včeraj pod kraljevimi predstavami kronske svet, ki je razpravljal o odpovedi prestolonaslednika Karola. Kronska

svet je njegovo odpoved uvaževal.

Na seji je bil kralj zelo odločen ter oster. Zahvalil je pod vsakim pogojem, da sprejme kronske svet prestolonaslednikovo odpoved. Edini proti je bil minister Jordan. Sprezummo s kronske svetom je kralj dočil za svojega naslednika 4-letnega Karlovega sina Mihajila. Za 4. januarja t. l. je sklicana izredna seja parlamenta, ki ima uvaževati spremembu v prestolonasledstvu. Romunski listi pričevajo nekatere podrobnosti, kako je prišlo do odpovedi. Odpoved je sledila iz rodinskih razlogov. Bivši prestolonaslednik Karel se ni hotel brigati za državne posete, marveč se je le zamiral za turistično in šport sploh. Zajubljen je bil v krasno Židino Zizi Landrine. Kralj je Karola večkrat opominjal in je prisilno med njima že odločil v lastnih nastopov. Uradovali so nebiti nikakih razlogov za odpoved. Bivši prestolonaslednik Karel je kralja Ferdinanda zastopal pri pogrebu angleške kraljeve matere — v Londonu. Seboj v London je vzel svojo ljubljenco, s katero se je tajno poročil. Iz Londona je Karel odpovedal v Benetki, od koder je potem odposiljal odpovedno pismo. Glavni vzrok temu konfliktu je bil konflikt med njim in romunskim vladom. Karel je bil namreč povelenik zračnega brodovja. Zadnji čas je bil več oficirjev obsojenih radi manipulacij pri nabavi aeroplakov na Holandskem. Karel je zahteval od vlade revizijo procesa na korist obsojenim oficirjem. Vlada je to prestolonaslednikovo zahtevo odklonila, na kar se je Karel odločil, da se odpove prestolonasledstvu.

Novo leto smo začeli s potresom

Središče potresa 200 km od Trsta v gornji Italiji. — Materialna škoda v Italiji precejšnja. — Potres ni bil katastrofalni in ni bil nikjer človeških žrtev, oziroma nezgod. — Panika v Ljubljani, Zagrebu in drugih mestih.

Ljubljana, 2. jan. O srednjem potresu objavlja zavod za meteorologijo in geodinamiko tele poročilo: Dne 1. januarja 1926 ob 19.42.8 sta potresomera v ljubljanskem zavodu za meteorologijo in geodinamiko zabeležila, da je močan potres. Pri tem je potresni sunek zlomi regi strujoči napravo. Sunke so čutili tudi v pisanri zavoda. Padli so debeli kosi ometa s stropa, majale so se police, obložene s knjižami, nihale višče svetlike in stene so vidno zanikalne. Prosimo vse cenjene poročalnice, da nam pošljete izpolnjene potresne formulare, kakor tudi vse one, ki so potres čutili, predvsem one z dežele, da javijo potek potresa omenjenemu zavodu. Dopisovanje je poštne prosti.

K temu poročilu navajamo nekatere zanimive prizore. V javnih lokalih zbrano občinstvo je bilo silno prepelačeno, mnogi so bežali na ulico. Zlasti so bile prestrašene ženske, ki so večinoma mislite, da se ponoči v strašni dnevi velikega ljubljanskega potresa. Nekatere so, kakor nam poročajo, v sihem strahu jeli ljeti. V nekem kinematografu je bil prav zanimiv prizor. Med predstavo je občinstvo začutilo tako, kakor da bi se bilo začeli zbiti. Nekateri so se začeli med seboj svratiti. Neka gospodinja je razjarkeno vzkliknila k sosedu: »Kaj me pa splet? V dvoranu kinematografa pa je lečilni stopil g. stražnik in uradno resnojavil: »Gospoda! Potres je...« Neka gospodinja, ki je sedeila v restavrantu, pa je imela občutek, kakor da bi se na parniku

vozila po morju in je vzkliknila: »Ali se peljemo v Baško?« Njen kavalir: »Saj res, kakor da bi bili na potu v Baško. Drugi zopet so mislili, da rototajo avtomobili. Nekatere gostilne v kavarne so bile mahoma prazne. Čuden dogodek pa je doživel gospod, ki je kerakal čez Planar proti Štepanji vasi. Prisel je ravno na kraj, kjer se svet nokoško zružuje. Zazibel je ga in vtrglo v blato. — Po nekaterih stanovanjih je popokal strop, drugod so se slike nagnile pošev.

Po poročilih s kmetov so povsod občutili okoli 19. močan potresni sunek. Tako na Raketu, v Cerknici in v Starem trgu. Sunek je prihalil od juga proti severu. — Splošno so bili ljudje prepričani, da je morali biti potres v Ljubljani zelo katastrofalen. Vsi so bili skoraj prepričani, da je Ljubljanski potres postala žrtev potresa, ker so starejši ljudje omenjali, da je bil ravno tako močan potresni sunek leta 1895, ko je razdejel Ljubljano. Po nekaterih hišah je letel opeka s streh.

Jesenice, 2. jan. (Izv.) Včeraj ob 19.12 v bližini velepotres Potresni sunki so se ponavljali v enomer. Središče potresa se ni znalo. Potres je trajal več sekund. Karel izjavlja prof. dr. Bojar, že središče potresa je neposredno bližini. Na središču potresa mora biti velika škoda. Prof. dr. Bojar je prejel iz Celovca kratko obvestilo, da tam potres niso čutili. Sicer potres je bila jugozapad proti severovzhodu.

Zagreb, 2. jan. (Izv.) Sreda ob 19.7

nega značaja, ki nimajo s politično praksno nobrega odnosila, ker gre v politiki za druge, konkretni stvari.

Koliko parlamentarcev imamo n. pr. v Beogradu, koliko v SLS, ki se niso z nimerem legitimirali, da se razumejo na politiko, ki bi s posebnimi znanstvenimi ali publicističnimi deli dokazali, da zato znamenje stvarne in strokovne kritike državah proračunov ter originalnih kon-

ceptov potresa nahaja ali v našem Primorju ali v onstran Jadranu v Italiji. Sicer potres je bila jugozapad proti severovzhodu. Potres je bil valovit. Po poročilih iz Sušaka je tam trajal potres 7 sekund. Na Reki je bil potres precej močan, poročenih je bilo več dimnikov. V javnih lokalih je nastala silovita panika, tako v gledališčih, kinematografih in v kavarnah. Ljudje so bežali na ulico. V Bakru so občutili močan potresni sunek, ki pa ni povzročil nikake škode.

— Trst, 2. jan. (Izv.) Ob 19.15 je bil tu močan potresni sunek. Trajal je več minut. V javnih lokalih je nastala panika.

— Trst, 2. jan. (Izv.) Potres je trajal tu 10 sekund. Relativno ni povzročil velike škode. S streh je padala opeka in je bilo tudi poškodovanih več dimnikov. Radi novega leta je bilo občinstvo v velikih množicah zbrano na javnih lokalih, tako po kavarnah, kinematografih, gledališčih in drugod. Valoviti potresni sunek je povzročil med prebivalstvom veliko zbenost in so ljudje preplašeni drveli iz javnih lokalov. Po določi iz Italije došleli poročili je bilo središče potresa v Gornji Italiji in sicer ob 19.9. Potres je spremljalo močno bobnjenje. Potresni sunek je bil tako močan, da je iz cerkve padel križ in da je z nekaterimi streh padala opeka. Ljudstvo je bilo silno prepričano.

— Gradec, 2. januarja. (Izv.) Sreda ob 19. so občutili tu močan potresni sunek. Nikake škode. Nobenih nezgod. Iz Obdobja javljajo, da je bil tam močan potres v smerni jugozapad proti severovzhodu. Potres je bil valovit z dveh močnimi sunkoma.

Plačilo za zasluge

Bivši italijanski poslanik na Dunaju v Celovcu. — Nagrada za njegovo podporo nemških teženj.

Celovec, 1. jan. (Izv.) Tu se je nastopil bivši italijanski poslanik na Dunaju-princ Borghese, ki je svoječasno kot tak z vso vmeno podpiral nemške teženje in s svojo politiko največ prispomogel, da je končal koroški plebiscit na korist Nemcem. Borghese je bil sprejet z načelničimi častmi za stanovanje so močno brezplačno odkazal lepo, z vsem konformom opremljeno vilo na Kreutzbergu. Borghese ostane baje stal-

no v Celovcu in ima nalog, da vzdržuje veze »Flembaldensia« z Italijani. Zaradi tega, da pride v kraljev semkaj tudi bivši generalni konzul v Ljubljani Paterné. Istostno je vesti pa se še ni dala ugotoviti. Iz Italijanskega vira čujemo, da Borghese nima nobenih zvez s službenimi Italijanskimi krogi, marveč da stoji izključno v službi koroških Nemcov.

Kriza bolgarske vlade

Cankov mora danes odstopiti. — Naslednik demokrat Lapčev.

— Beograd, 2. januarja. (Izv.) Ob 11. Iz Sofije javljajo: Bolgarska vlada Cankova se nahaja že več časa v krizi. Posamni ministri odstopajo, toda ministrski predsednik se brani z vsemi sredstvi podati ostavko celokupnega kabinta, ker je prepričan, da mu kralj ne poveri mandata za sestavo nove vlade. Cankov se edino opira na vojaške kroge. V vladini večini pa je močnejsa ona struja, ki je za parlamentarno vladno dugo neko struja vojaške diktature. Cankov je zahteval od kralja razpust načinske sobranja. S tem pa je izgubil simpatije pri vladnih pristaših. Kralj je odklonil zahtevo Cankova. Veliko število vladnih poslancev je poslalo ministrskemu predsedniku Cankovu de-

klaracijo, v kateri zahtevajo, da mora Cankov do danes opoldne odstopiti. Za slučaj, da tega ne storii, bodo poslanci v narodnem sobranju predlagali njeni nezaupnico. Računajo, da dobi vodja demokratov I. Lapčev mandat za sestavo nove vlade. Bolgarska javnost je zelo nervozna. Splošno je prepričanje, da mora sedanjega vlada pasti in da se ima sestaviti nova vlada Liančeva, katero bi podprtla vse sedanje skupine demokratskega izvora. V novo vlado naj bi stopili demokratije Ljapčev, Danilov ja Molov, nadalje radikalni Vlačkov, Fadenheit in Najdenov. 40 narodnih poslancev je podpisalo nezaupnico ministrskemu predsedniku Cankovu.

Prosveta

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

Ljubljanska drama

Sobota, 2.: «Profesor Storicens. C. Nedelja, 3.: ob 3.: »Kraljice Vidke kresna noč. Pravljčna igra s petjem in godbo v štirih dejanjih. Otroška predstava po nizkih cenah. Izv. Ob 8.: »Pegica mojega srca. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izv.

Ljubljanska opera

Nedelja, 3.: ob 3.: »Manon. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izv. Ob 8.: »Srce iz letca. »Poživ na plesu. »Capriccio espagnole. Pontominični baleti. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izv.

Spor radi razstave v Filadelfiji

Med beogradskimi umetniki in umetnostnimi aranžerji naše razstave v Filadelfiji prof. Krizmanom iz Zagreba, je izbruhnil spor, o katerem prinašajo beogradski novine dolge izjave pri zadetih Šinitevjev. V glavnem točilo beogradski likovni umetniki, da je ministrstvo trgovine zapustilo Srbijo in Beograd in da je vodstvo, odnosno aranžma razstave prepustilo profesorju Krizmanu iz Zagreba, ki da je že na pariški razstavi dokazal plemensko, hrvaško pristranost ter bagateliziral beogradske umetnike. Vsled tezadovljnosti beogradskih umetnikov je prof. Krizman, zaupnik trgovinskega ministra, odložil svoje mesto. K zadevi se je oglašil tudi tajnik trgovinskega ministrstva g. Grgašević, ki organizira razstavo, ter je zavrnili otožbe beogradskih umetnikov, v kolikor se tičejo aranžmaja, odnosno poimenoju prof. Krizmana, ki pa je med tem kot rečeno, že odstopil. Beogradski umetniki so se sedaj zatekli direktno na ministrskega predsednika in ministrski svet! V posebni spomenici dolže trgovinskega ministra in prof. Krizmana z g. Meštrovićem vred, da bagatelizirajo srbsko in beogradsko umetnost, da predstavljajo Zagreb kot umetniško centrum države, med tem ko zahtevajo beogradski umetniki popolno ravnopravnost in enakovljenost beogradske umetnosti in zagrebške umetnosti. Beogradski umetniki trde, da zagrebška umetnost ni nad Beogradom. O tem vprašanju da sploh ne dopuščajo razprave. Radovedni smo, kako bo ministrski svet rešil ta spor, ki je vprašanje tekmovalna, pri katerem pa odločujejo tudi plemenski razlogi. Po našem mnenju bi bila tudi pri beogradskih umetnikih mala skromnost na mestu, ker morajo vendar priznati, da za enkrat njihova umetnost sigurno še ni na visini umetnosti v prečasnih krajih, zlasti v Zagrebu. Paviljon naše razstave v Filadelfiji se zgradi po načrtu beogradskega arhitekta (I). Le hol, to je veža, naj pripada zagrebškim umetnikom. Profeti temu so v bistvu beogradski umetniki!

Puccinijev zadnje bivališče

Radi Puccinijevga groba je izbruhnil v Italiji hud spor. Kar tri mesta se potegujejo za to, da dobre Puccinijev zadnje zemeljske ostanke in da mu zgradi primerne grobove v monumentalni obliku. Najglasnejše je njegovo rodno mesto Lucca, ki je organiziralo spremte pisatelje in publiciste, da propagirajo zahtevo tega mesta, naj se pokojni Puccini zakopile v Lucci, to je v rojstnem mesto. Sledi mestece Terre del Lago, kjer je Puccini prebival večino svojega življenja in dogotovil večino svojih del. Tudi to mestece pridno agitira po časopisju, da si ohrani zadnje ostanke Puccinijevga telesa. Zdi se pa, da prevladujejo tu gmotni ozrlji na tujiskoprometne dohodek, ako se Puccini pokopile v Torre del Lago. Se načrtev izgleda na uspeh ima zadnje mestece Viareggio, ki slovi kot eno načlepših letovišč Italije in kjer je Puccini prebil zadnja leta življenja. To mestece je Puccini zelo ljubil. Njegova družina se je radi tega odločila, da ga pokopajo v Viareggiju in sicer v vili. Prvotno so nameravali zgraditi pokopališki spomenik in grobnico v vrtu njegove vili v Viareggiju. Arhitekt, ki mu je zgradil vilo, Pilotti, je izgotovil načrt za grobnico. Po tem načrtu naj bi grobnica sestojala iz posebnega katafalka iz bronce, obdana na vsaki strani s šestimi stebri, ki naj bi posenili 12 Puccinijevih del. Nad stebri naj bi se vile ženske figure, žaljuče za pokopnikom. Načrt se je opustil, ker je vrt premajhen in ker se čisto v bližini vile itak postavljal veliki spomenik kiparja Leonardo Bistolfija, ki bo predstavljal Puccinija v posrečeni umetniški poz. Grobnico zgrade radi tega v notranjosti vile in sicer na ta način, da prebijejo dve steni Studijske sobe, kjer je Puccini delal, ostane nedotaknjena. Na pisalni mizi se nahajajo zadnja pisma z načrtniki, ki jih je nosil, kadar je delal in pisal. Na klavirju leže zadnje stranice zapisane opere »Turandot«. V sedanjem prostoru pa bodo Puccinijevi krsto zazidali v zidi in sicer v bližini klavirja, ki je pomaknjena k zidu. Kapelica v sosednjem sobi bo zgrajena v stilu kvattrocenta, po vzorih Mina da Fiesole in Jacopa della Quercia, ki se najbolj odgovarja umetniškemu okusu Puccinija.

Velike nagrade za izvirno slovensko dramo in opero

Razpis Dramatičnega društva pod lastovom gledališča ustanove Rajka Arceta.

V smislu sklepa odborove seje Dramatičnega društva z dne 14. decembra 1925 razpisite podpisani odbor troje nagrad, in sicer

1.) za izvirno slovensko dramatično delo 10.000 Din;

2.) za izvirno slovensko operno besedo 5000 Din;

3.) za izvirno slovensko opero 20.000 dinarjev.

— Nedelja v Narodnem gledališču. Danes, v nedeljo, dne 3. januarja ste, tako v opernem, kakor v dramskem gledališču, po dve predstavi. Popoldne ob 15. se poje v operi pripljubljena in melodijoza Massenetova opera »Manon«, z go. Lovšetovo in g. Banovcem v glavnih vlogah. — Zvečer ob 20. pa se pošteje trije baleti, in sicer: »Bastonide« »Sreč iz letca«, Webrov »Poživ na plesu« in Rimski Korsakova »Capricio espagnole«. — V drami pa igrajo popoldne ob 3. otroci mestne osnovne šole in gojenke mestnega liceja ljubko otroško igro »Kraljice Vidke kresna noč«. — Igra je prav sršana in za naše malčke izredno zabavna. V njej nastopajo razni gozdniki prebivalstki, poje in pleše se tudi. Zvečer ob 20. pa igra drama Mannersova angleško veseljoga »Požica mojega srca«. — Vse štiri predstave so ljudske in veljajo zaanje znižane cene.

— Slov. maj. gledališče »Atenea« v Narodnem domu. V nedeljo dne 3. januarja t. l. vprzori marj. gledališče tri zavabne igre, katerih prva »Tri želite« je že pri prenieri dobro uspela. Tej sledi Izvirna slovenska »Gašperček — čarovnik in zdravnik«, ki je spisal Miran Jarc. Svetovno je tej igriki podlaga dvobol med praznoverno množico, ki raje verjame lažnjivim pustolovcem kot pa resnimi čeprav suheparnim prosvitljevalcem — in med zdravnikom, ki bi bil postal skoro žrtev, da ga ne reši bistromi, vseveden Gašper. Dodatno se igra še nedeljanta »Gašper slikar« (F. Poccii). Začetek kot običajno ob 3. in ob 6. redpredaja vstopnic na dan predstave od 10. do 12. dopoldne pred malo dvorano Narodnega doma in pol ure pred predstavo. Cene od Din 3 do 10.

— Slov. maj. gledališče »Atenea« v Narodnem domu. Nedelja, dne 3. januarja: »Tri želite«. M. Jarc: »Gašperček, čarovnik in zdravnik. Gašper — slikar. Začetek predstav ob 3. in 6.

— Jubilej Milana Begovića. Dne 9. t. meseca proslavijo vsa državna gledališča na Hrvatskem 25letni jubilej književnega delovanja Milana Begovića. V Zagrebu bodo igrali njegovo novo delo »Pustolov pred vratinama«.

— Nova razstava slik, ki jo otvoril v Jakopičevem paviljonu v Ljubljani rojak Slovenskih goric, diplomični prakse akademije, na prazni sv. treh kraljev v sredo 6. prosinca 1926 ni njegova prva razstava. Prvo razstavo je priredil že v Pragi kot dovršitelj v diplomski prakse slikarske akademije, kjer so bili njegovi učitelji slavni umetniki: Kvapil, Hynais in Thiele. Jeseni 1923. malo pred odhodom v Pariz na svojo nadaljnjo umetniško popolnitve je Anton Trstenjak priredil lepo uspelo razstavo svojih slik v Mariboru, katera mu je prinesla splošno priznanje. Za bivanja v Parizu t. k. je nastopil eden izmed urednikov »Narodnih Listov« Karel Scheimpflug, češ da bi bila mnogočejnosti v publikaciji nemestna, in zagovarja izdajanje »Rukovoda« edino v češkem jeziku. Scheimpflugu je odgovoril prof. dr. Murko v članku »Eden ali več slovenskih jezikov«. V tem članku naglaša, da je publikacija namenjena vsem slovenskim narodom in da je z znanstvenih narodnih in praktičnih ozirov priporočljivo, da se da pisateljem popolna svoboda, da se lahko poslužijo raznimi slovenskimi jezikov. Na isto stališče se postavlja tudi urednik »Slovenskega Přehleda« Adolf Černý, ter povdaja, da je načrt prof. Murka spraveden izhod iz zagata, treba je vsaj glavne slovenske jezike proglašiti za ravnopravne in obvezne v medslovanskem občevanju. Tako je!

— V Egipt namerava koncem prihodnjega meseca oditi v Studijske svrhe akademik Jaro Hilbert, ki je pravkar priredil uspelo izložbo svojih slik v Jakopičevem paviljonu. Mladi umetnik si bo sredstva za življeno v Egiptu prislužil s svojim delom.

Proti davčni preobremenitvi Slovenije

Dne 27. decembra ob 10. se je vrnil v veliki dvorani kamniškega doma dobro občan protestni shod proti nezgodnim davčnim bremenom v Sloveniji.

Shod je sklical društvo blžnjih poselnikov z vsemi drugimi pridobitnimi organizacijami kamniškega okraja.

Zborovalce je pozdravil predsednik zdvojnega svetnega dr. Ivo Sobel, nakar se je izvolil predsednikom zborovanja g. A. Stergar, načelnik gremija trgovcev za kamniški politični okraj, ter dal besedo g. Freliču iz Ljubljane, kateri je orisal nezgodne krivice, ki se gode Sloveniji z okrutnim davčnim sistemom.

Z napeto pazljivostjo so poslušalci sledili govornikovim izvajanjem. Saj je marsikdo doživel sam neverjetni slučaj po grešnega razlaganja nezgodnih zakonov o davkih, talesah in pristojbinah. Vsi sloji davkopalčevalcev so se mogli prepričati, kako je res v interesu vseh, da gledajo spodarskih vprašanj vsi zastopniki Slovenije v skupščini nastopajo v enotni fronti, kadar se gre za spremembu današnjega davčnega sistema, ki duši in davi, onemogoča, da naravnost uničuje gospodarsko življeno v Sloveniji.

Zborovalci so enoglasno sprejeli tozadovne rezolucije v 12 točkah, katera se je odposlala na merodajnega mesta.

Sprejeta je bila nadaljnja rezolucija glede kamniškega cestnega odbora, kateremu dolguje država še na prispevkih iz pobranih dolžnikov ob 1. 1922. dnevn. Din 404.433, katero sveto bodo moral davkopalčevalci kamniškega okraja plačati s 380% nimoključu, če ne bo država plačala v najkrajšem času dolžne svote.

Rezolucija poziva cestni odbor, da naj nastopi s tožbo proti državi na izplačilo dolžne svote.

K besedi se je oglašil tudi g. postane Janez Strel, ki je govoril o položaju v državi kako se iztiskajo iz Slovenije kraljice Julije, dočim se v Beogradu naravnost razsipa z denarjem, štedi pa tam, kjer je najmanj umestno.

Spošljeno ogovore je bil zaključek zborovanja v vkljiku, da tako ne more iti naprej, da se davkopalčevalci ne pusti izognitki, da skranno, ko že itak propadajo vse brez izjeme!

Sokol

Silvestrove sokolske prireditve v Ljubljani

Z zelenjem okrašeni telovadnici Narodnega doma je priredilo matično društvo Lj. Sokol svoj običajni Silvestrov večer, ki je sijajno uspel. Že takoj po 20. urti je bila telovadnica nabitla polna ljubljanskega občinstva in je moralno veliko ljudi zaradi ponujenja prostora editt. Večer je otvoril orkester dravskih divizij pod oskrbnim vodstvom g. kapelnika dr. Černiga s sokolsko koračnico, med odmori pa je sviral pred vsem naše slovenske skladbe ter željalno počivali občinstva. Prva je nastopila

la šest baletnih plesov po narodnih pesmih, zelo gracijozno in elegantno. Sokol je počlomil v znak priznanja lep šopek belih načeljev. Vrsta naših najboljših telovadcev in pod vodstvom br. Staneta Vidmarja na stopila s krasnimi vrhnščimi vajanci na 3 krogih. Občinstvo se je divilo lepim izvedbam telovadcev ter jih po vsaki vajil žaljivo aplaudiralo. Gotovo najlepša telovadna točka so bile proste vaje članic z razsvetljenci kiki. Članice so jih izvedle tako strurno in precizno, da so jih morale na občo željno gledalec ponoviti. Zeč posrečene in lepo izvedene so bile skupine na stolih, ki so jih izvajali članji v posebnih kostiumih. Te skupine je občinstvo naravnost fascinirale in ni manjkalo zasluzene polvalje. Krasni so bili marmorni kipi (5 slik) članov, povzeti iz stare grške zgodovine. Občinstvo je vsako izvedbo viharo aplaudiralo. Salve smeha in razne dovitje je vzbudil boks-match bratov Vidmarja in Deranca. Občinstvo se je pri tej točki imenito zabavalo, posebno pri sceni, ko sta se naša bokserja borila, privezana na stol, v zraku. Končno so 3 članice izvedle ritmične proste vaje zelo elegantly in precizno, nakar se je približala 12. ura. Luči v telovadnicu so ugasnile, nakar je br. starosta Kajzelj imel nagovor na članost. Kajzelj je imel v svoji vratnički imel nagovor na članost. Kajzelj je svoj govor: »Novo leto 1926 nastopa. Pozdravljeni! Bil srečno! Zdravo!«

Zborovalci so enoglasno sprejeli tozadovne rezolucije v 12 točkah, katera se je odposlala na merodajnega mesta. Sprejeta je bila nadaljnja rezolucija glede kamniškega cestnega odbora, kateremu dolguje država še na prispevkih iz pobranih dolžnikov ob 1. 1922. dnevn. Din 404.433, katero sveto bodo moral davkopalčevalci kamniškega okraja plačati s 380% nimoključu, če ne bo država plačala v najkrajšem času dolžne svote. Resolucija poziva cestni odbor, da naj nastopi s tožbo proti državi na izplačilo dolžne svote. K besedi se je oglašil tudi g. postane Janez Strel, ki je govoril o položaju v državi kako se iztiskajo iz Slovenije kraljice Julije, dočim se v Beogradu naravnost razsipa z denarjem, štedi pa tam, kjer je najmanj umestno. Splošno ogovore je bil zaključek zborovanja v vkljiku, da tako ne more iti naprej, da se davkopalčevalci ne pusti izognitki, da skranno, ko že itak propadajo vse brez izjeme!

— Vsesokolski zlet v Pragi. Vse brate in sestre, ki se hočajo udeležiti vsesokolskega zleta v Pragi v dneh od 4. do 6. julija 1926, pozivljamo, da se prijavite do 15. januarja pri svojih društvinah. Stroški za udeležbo na zletu so proračunjeni na Din 1000. Istotako se naj javijo pri svojih društvinah vse bratje in sestre, ki reflektoči na privatna stanovanja ali prenočišča v hotelih. — Loterija Jugoslovenskega Sokolskega Saveza. V smislu sklepa glavne skupščine JSS v Zarehu je izdalo starešinstvo JSS 100.000 sreč po Din 10. Srečke so bile razposlane v prodajo raznimi društvtvom in se dobitje v Ljubljani v raznih tržnikih. Glavni dobitek loterije znaša Din 50.000. Srečkanje loterije se vrši nepreklicno dne 1. marca 1926. Vsa sokolska društva in vse bratre in sestre pozivljamo, da segajo pridno po sreči.

— Za sokolski disk. Sokolski disk mora služiti za razstavljanje in poglibitev sokolske ideje. Vsak član sokolskih društev bi moral biti naročen vsaj na en sokolski časopis. Posljivovali smo društva, da posvetijo v mesecu januarju 1926 načrte pozornosti načrte za letino 1926. Občni zbor sokolskega društva v Ribnici na Dol se bo vršil v sredo dne 6. januarja 1926 ob dveh popoldne v društveni dvorani meščanske šole v Ribnici z običajnim dnevnim redom.

— Za sokolski disk. Sokolski disk mora služiti za razstavljanje in poglibitev sokolske ideje. Vsak član sokolskih društev bi moral biti naročen vsaj na en sokolski časopis. Posljivovali smo društva, da posvetijo v mesecu januarju 1926 načrte pozornosti načrte za letino 1926. Občni zbor sokolskega društva v Ribnici na Dol se bo vršil v sredo dne 6. januarja 1926 ob dveh popoldne v društveni dvorani meščanske šole v Ribnici z običajnim dnevnim redom.

Julijska krajina

— Štavilo gostov v Opadi. Lani je bilo v Opatiji 42.723 gostov. Od 1922. daje beležije na leto naravnika 10.000 oseb. Iz Mariborske Jih je

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 2. januarja 1926.

— Ladja za naš dvor. Naša vlada se preko našega poslanika v Berlinu pogala za nabavo razkošne jahte za dvor. Ladja bi se naj napravila na račun reparacij ter bi služila kraljevi dvoricji za potovanje pa Jadranu.

— Iz prostovne službe. V višo skupino sta pomaknjena gimnazija profesorja Mirko Kmet v Kranju in dr. Viktor Tiller v Mariboru.

— Iz državne službe. Imenovan je za komisarja za agrarne operacije ljubljanske oblasti podpredsednika dr. Franjo Spiller-Mays; premeščen je iz Ljubljane v Subotico glavni revizor carinarnice Toma Povović.

— Iz sodne službe. Za vodil zemljiski knjige pri okrajnem sodišču v Mariboru sta imenovana pisarniška oficijala Avgust Grejan in Jurij Karbo; za višje pisanjskega oficirja pri okrajnem sodišču v Mariboru je imenovan pisarniški oficir pri okrajnem sodišču v Višnji gori Ivan Zagorec. Upokojen je kanclist pri okrajnem sodišču v Ribnici Ivan Štrehovec.

— Avstrijski konzulat na Sušaku. Naša vlada je podelila g. A. Sableču ekskavator za avstrijskega konzula.

— Dva nova parobroda »Jaderanske plavilice«. V načrtu času bo Jadranska plavilica obogatila našo trgovsko brodovje z dve novimi parobodoma po 4000 ton. Eden teh parobrov bo dobil ime »Ziga Kopatič«.

— Pomorska sekacija zagrebške trgovske obrtniške zbornice na Sušaku se je ustanovila dne 29. m. m. Za predsednika je izvoljen Marian Mazuranić.

— Orjuna in Svetozar Pribičević. Direktorji organizacije jugoslovenskih nacijonalistov v Splitu namjavljajo: »Glavni odbor Orjuna, na svoji sednici 28. decembra 1925. donec je jednoglascno ove zaključke: 1. Spor izmedju brata dr. Ljube Leontića in gospodina Svetozara Pribičevića smatra rešenim. 2. Nije postojao niti postoji spor izmedju Orjune i Samostalne Demokratske Stranke, koja po svoji Jugoslovenski ideologiji nema opreka s Orjunom. 3. Orjuna ostaja kar i do sada dosledna svim rešenjima Kongresa i sednica Glavnega odbora. 4. Naredjuje da Občinskim Odborima, da načelom strogošču primene sankcije statuta protiv svih Odbora i pojedincova koji su se svojim postupkom ogreli o disciplinu organizacije. Predsedatelj: Jerko Čulčić s. r. Zapovednik: D. Verlič s. r.«

— Odlikovanja v naši vojski. Odlikovani so z redom sv. Save IV. stopnje generalstabilni podpolkovnik Anton Lokar in pehotni podpolkovnik Karlo Potočnik; z redom sv. Save V. stopnje pehotni podpolkovnik Adolf Kilar, orožniški podpolkovnik Milan Geroč in major administrativne stroke Josip Luckars; z medaljo za vojaške vrline kapitani I. Kl.: Josip Bučar, Erik Pipan, Tonek Kokalj, Ivan Pristav, Josip Bučar, Zvonimir Gervajš in Štefko Krusnjak; kapitani II. Kl.: Slavko Škobilj, Franjo Zaherle, Alojzij Kumer, Vinko Kožjak, Karel Bratča, Josip Kopačin in Ivo Konjari; poročniki: Anton Nardell, Andrej Kvaternik, Franjo Žagar, Božidar Čorn, Lovoslav Zagor, Franjo Korda, Janko Potočnik in Franjo Smigler ter podporočniki Josip Petlišek; z zlato medaljo za vestno službovanje kapitan II. Kl. Eduard Godel, poročniki: Franjo Hribar, Josip Stefanovič, Vladimir Tavze, Stanislav Pirč, Vladimir Gradičnik, Franjo Poljak, Franjo Gočeb, Josip Simon in Miha Balda; podporočniki: Franjo Rajt, Vladimir Metel Ernest Peterlin, Josip Štefotić, Zvonimir Prikrič, Franjo Dinter in Milan Prosen; z srebrno medalo za vestno službovanje orožniški narednik Ad. Böhm, avijacijski podnarodnik Anton Simenc in Stanko Drnovšek; orožniška korporala: Alojzij Avguštin in Dane Poljak, naredniki: Slavko Gunčar, Feliks Rus, Josip Kaučič in Ivan Velikojčina ter podnaredniki: Ivan Kramarič, Stanko Pon, Edmondo Globelinski, Cvetko Kekez, Josip Ivnik, Ciril Pibernik, Alojzij Oblak in Evgen Stancer.

— Podelitev meščanstva. Mestni gremški svet je v svoji zadnji seji podelil z Albertu Levčniku, predsedniku dež. sodišča v pokolu, povodom njegove osmedesetletnice v priznanje njegovega pozdravovalnega in neumornega delovanja na humanitarnem polju meščanstvo brez predpisanih tak.

— Poštna zvezra Brežice. Novo mesto. Pisje nam: Voza pošta med Novim mestom in Brežicami je skandalozno urejena. Poštno direkcijo prosimo, da vendar enkrat napravi preporetni red, upoštevajoč pri tem škodo, ki jo ima sama, ker pošta ne more prevažati pasażirjev. Po tri dni ni avto zvezra in to se godi sedaj, ko je že ugodno vreme, božični in novoletni prazniki, v času, ko je vsaka pošta prepolnjena s pismi in pošiljkami. Ce avto res ne more voziti, prosimo, da direkcija vsaj to ukrene, da bo vozil redno voznik, da bomo imeli vsaj redno poštno zvezro. Kako pridemo do tega, da moramo po tri dni na naša pošto čakati, ali pa smo morda lo odvisni od mislosti šoferjev? — Prizadeti.

— Dom ženskega društva v Podgorici. Dobrodružno žensko društvo v Podgorici je zgradilo dom, ki ga otvorili te dni.

— Iz Novega mesta nam pišejo: Leto se nagiba h koncu in treba bo misliti, da se znova naroča časopisi. A kak, ko niti Čitalnice mimamo! To res ni častno za Novo mesto! Saj ima že vsaka večja vas hralno društvo, ali bodo Novomeščani zaostajali za kmetskimi vasmi? To bi bilo žalostno! Naj bi se kje našla kaka soba in naročilo naj bi se primočno število izbranih časopisov, vec kakor jih je bilo prej na razpolago. Ce prejšnja članarina — 2 Din — ne zadošča, naj se pa zviša, čeprav na 10 Din.

— Slovensko planinsko društvo naznana svojemu članstvu in splet vsem planinicem, da se vrši v nedeljo 3. januarja t. l. ob 11. dopoldne služba božja na Kravcu. Možo boroč. p. Ciprijan iz Kamnika, kateri je tu blagoslovil Dom. — Pot na Kravce je od vseh strani lepa; od Jezerke planine do kjer ni snega, je napravljena dobra gaz preko Križke planine do Doma. Smuka je dobra od Doma preko Kravca čez pobojnico tja do Velikega Živoka. Če imamo vse planinice in planinake, da zahteva ob tej izredni poti na

ce, da bi lahko imelo dobro »Čitalnice«, kjer bi se naj prirejal tudi izobraževalna predavanja, skrbelo za lepo petje in ne samo za drage plesne in sladne zabave!

— Z Dolenskega nam pišejo: Pri nas imamo letos malo dobrega vina. Zato pa se ponuja gostilnicarjem po agentih mnogo evina dvojnike kakovosti. Čudno je, kako brozga se tu pa tam pije. Naši kletarski nadzorniki, ki ste? Umestno bi bilo ugotoviti, kaj se vse ponuja gostom kot »vinov. V tem oziru bi bilo potrebno, da se napravi enkrat red. Za naš denar zahtevamo pošte, po pijačo, ki človeka krepi, ne po duševno in telesno ubije.

— Napredovanje v sodni službi. Ni. Več, kralj Aleksander I je podpisal ukaz, s katerim napreduje državni pravnik v Mariboru dr. Ivan Jančič v L. kat. 4 skup., namestnik državnega pravnika v Mariboru dr. Ivan Hojsnik v L. kat. 5 skupine in namestnik državnega pravnika v Ljubljani dr. Lovoslav Mastnak v L. kat. 6. skup. Dr. Ivan Likar v Celju in dr. Matko Zordan v Mariboru se imenujeta za namestnika državnega pravnika v L. kat. 5 skupine.

— Radovljica. Tukajšnja podružnica Kola jugoslovenskih sester priredila na praznik 6. t. m. v restavraciji Kunstelj v Radovljici plesni večer, katerega čisti donos služi v človekoljubno namene društva. Pridite vse, ki vam je na srcu blagor revnih otrok!

— Novi vojni red tudi za tramvaje. Z novimi dvanaestimi jih določeno, da velja po novem letu nov vojni red in sicer desničarski vojni red. Temu redu primereno bo tudi zagrebški tramval, kad čitamo v zagrebških listih, izpremeni svoj vojni red. Izstopanja se bodo vršila odsej na desni strani v smeri vožnje. Tudi vozovi bodo vozili v desni smeri. Izpremeni se nadalje postajališča. Radovedni smo, kaj ukrepe ljubljanski tramvaj, ki slovi daleč naokoli po svoji modernosti, eleganci in hitrosti (še točnosti, pardon!)...

— Uspešen lov na divje svinje na Koševskem. Poročajo nam: Lovsko poročilo iz Kočevja: Na kočevskem ozemlju so se pojavili v povojnem času v večji možnosti volkovi in divje svinje. Radi tega se je v mestu Kočevju med lovci ustanovil odbor za pokončevanje škodljive divjadične. Po prizadevanju tega odbora je bilo v zadnjih letih ubitih preko 30 volkov in nekoliko divjih divjadič. Omenjeni odbor je ob ugodnem snegu ugotovil pet divjih svinj v rešnju kneza K. Auersperga, imenovanem »Weischberg«. Dne 29. t. m. je odšlo v namenu, da čim bolj zatoči to za pojedilstvo škodljivo zverjed, v omenjeni reziv pet lovcev s šestimi gončniki, katerim se je pod strokovnim vodstvom res posredilo tekom 15 minut, ko se je pogon pričel, ustreliti dva kapitalna mlajšaca in eno enoletno svinjo. Vsa ta zverjed je bila tekom ene minute živa in mrtva. Šrečni strelli ci so bili: Dr. med. vet. A. Wazel (enoletna svinja), dr. med. vet. N. Schadinger (mlajšec) in inž. F. Jančič (mlajšec). Lovski blagor tudi v bodič!

— Redka lovška sreča. Pri slavonski vasi Dopsinu je lovec Radič ustrelil dva izredno lepa pelikan, katerih vsak je tehtal po 10 kg. Pelikani so v Evropi izredno redki, ker živijo le v Afriki in južni Aziji. Lovec je podaril redka ptica lovškemu društvu v Osijeku.

— Demoralizacija na Reki. Za praznike je izvršila reška policija pregled hotelov in nočnih lokalov ter naševala 25 elegantnih lažnikov, starih 16 do 23 let. Med njimi je bila tudi mlada, izredno lepa žena, katero mož je moral odpotovati v Berlin. Dasi se je vedno kazala kot vzor v zvesti in sramljivje žene, jo je dolgač v moževi odstotnosti zavedel na krivo pot.

— Mesto dnevnica. Komandant Ljubljanskega vojnega okruga razpisuje eno službeno mesto dnevnica z mesečnimi prejemki od 1200 do 1500 Din. Reflekira se samo na vpojene častnike, ki se delovati pri vojnem okrugu, odnosno v drugih administrativnih pisarnah. Nastop službe tako. Prejemki se racunajo od dneva započetja. Reflekanti naj se osebno ali pismeno javijo komandantru Ljubljanskega vojnega okruga, vojašnemu vojvodu Milici, II. nadstropic, soba št. 46.

— Podelitev meščanstva. Mestni gremški svet je v svoji zadnji seji podelil z Albertu Levčniku, predsedniku dež. sodišča v pokolu, povodom njegove osmedesetletnice v priznanje njegovega pozdravovalnega in neumornega delovanja na humanitarnem polju meščanstvo brez predpisanih tak.

— Poštna zvezra Brežice. Novo mesto. Pisje nam: Voza pošta med Novim mestom in Brežicami je skandalozno urejena. Poštno direkcijo prosimo, da vendar enkrat napravi preporetni red, upoštevajoč pri tem škodo, ki jo ima sama, ker pošta ne more prevažati pasażirjev. Po tri dni ni avto zvezra in to se godi sedaj, ko je že ugodno vreme, božični in novoletni prazniki, v času, ko je vsaka pošta prepolnjena s pismi in pošiljkami. Ce avto res ne more voziti, prosimo, da direkcija vsaj to ukrene, da bo vozil redno voznik, da bomo imeli vsaj redno poštno zvezro. Kako pridemo do tega, da moramo po tri dni na naša pošto čakati, ali pa smo morda lo odvisni od mislosti šoferjev? — Prizadeti.

— Dom ženskega društva v Podgorici. Dobrodružno žensko društvo v Podgorici je zgradilo dom, ki ga otvorili te dni.

— Iz Novega mesta nam pišejo: Leto se nagiba h koncu in treba bo misliti, da se znova naroča časopisi. A kak, ko niti Čitalnice mimamo! To res ni častno za Novo mesto! Saj ima že vsaka večja vas hralno društvo, ali bodo Novomeščani zaostajali za kmetskimi vasmi? To bi bilo žalostno!

— Slovensko planinsko društvo naznana svojemu članstvu in splet vsem planinicem, da se vrši v nedeljo 3. januarja t. l. ob 11. dopoldne služba božja na Kravcu. Možo boroč. p. Ciprijan iz Kamnika, kateri je tu blagoslovil Dom. — Pot na Kravce je od vseh strani lepa; od Jezerke planine do kjer ni snega, je napravljena dobra gaz preko Križke planine do Doma. Smuka je dobra od Doma preko Kravca čez pobojnico tja do Velikega Živoka. Če imamo vse planinice in planinake, da zahteva ob tej izredni poti na

Kravcu, kjer lahko prisostvujejo sv. maši v višini 1700 m. To vstopamo v novo leto, da bi bilo srečno novo leto. — S. P. D.

— Smrtna kosa. Po kratki mučni bolezni je v Ljubljani včeraj umrl g. Anton Komatar, trgovec in posestnik valčnega milina v Skofiji Loka. Pokojnik je užival v Skofiji Loka in vsi okolični velik ugled. Znan je bil po vsem Gorenjskem kot podjeten trgovec. Imel je širok krog znajencev in prijateljev, ki ga bodo težko počesali. Njegov grobna rodbina je na glas kot odločno narodna obitelj. Njegov pepel prepečljiv je iz Ljubljane v Skofijo Loko, kjer bo v nedeljo 3. t. m. ob 16. pogreb iz Kapucinskega predmestja št. 6 na župno pokopališče. Boditi mu ohrazen blag spomin!

— Novoleta kopel. Na novega leta se je peljalo s čolnom preko Save kakih dvačet vlaščanov, moških, ženskih v otrok iz Ribičev in Kresnic k deseti maši. Med prevozom je čoln zadel v vodi ležile štor. Dno prece preči trhleča čolna se je utrgalo, čoln prevrnil in vsa družba je padla v vodo. Ker Sava na kraju nezgode ni globoka, ni bilo nadaljnje nesreče.

— Samomor. V Zemetu pri Reki se je te dni ustrelil finančni pravnik, bivši počniki ruske armade Vitalij Polonecki. Samomor je izvršil vsled domotožja in ker je zvedel, da so mu boliševski pomorili starše.

— Smrtni divje lovec. Blizu Kamena v Dalmaciji je zlostili finančni stražnik nekega Maroviča v tujem lovilišču s puško. Ker je divil lovec začel bežati in se na klince ni ustavlil, so mu stražniki zateli in streli ter ga smrtno zadel.

— Umor in rop pri Grosupljem. Pri umoru je sodelovala tudi zločinčeva mati. Kako nizko so pahtile povojne razmere tu, da načni kmetišči. Ijudstvo, nam kažejo nadaljnje podrobnosti in preiskave glede umora pri Grosupljem. Roparski morilec Fran Koprivec je končno priznal, da mu je pri umoru krošnjarja Trčka iz Dobrunj pomagala njegova lastna mati Elizabeta Koprivec. Pa tudi na razpadli Trčkovi oblike so nastali ženske lase, iz česar se da sklepati, da se je Trček boril z Koprivčevim materjem, kar je dobro povod, da sta Koprivčeva sklenila Trčka izropati.

— Umor in rop pri Grosupljem. Pri umoru je sodelovala tudi zločinčeva mati. Kako nizko so pahtile povojne razmere tu, da načni kmetišči. Ijudstvo, nam kažejo nadaljnje podrobnosti in preiskave glede umora pri Grosupljem. Roparski morilec Fran Koprivec je končno priznal, da mu je pri umoru krošnjarja Trčka iz Dobrunj pomagala njegova lastna mati Elizabeta Koprivec. Pa tudi na razpadli Trčkovi oblike so nastali ženske lase, iz česar se da sklepati, da se je Trček boril z Koprivčevim materjem, kar je dobro povod, da sta Koprivčeva sklenila Trčka izropati.

— Fran Koprivec pričuje, da je Trček proti večerni odeljki iz stare Vasti. On mu je neopozorno sledil in ga na neusodeljenem mestu udaril s sekiro. Sprva je pravil, da ga je s polegom. Trček je padel, se ponovno dvignil in nato klical na pomor. Med tem pa je prihletela mati Koprivčeva in pomagala sinu. Trček je kmalu izhljal. Koprivčeva sta mu nahrbniki, kjer je bilo nekaj saharina in dve steklenici žganja. Tudi uto z veržlico, čevlje in kamaša sta načrta priča. Čeprav kritizira vsebinu drugih listov, je »vsebina to prve številke prav klavarna. — Medicne, cura to ipsum!«

— Prva društvena hišnih posestnikov in Pokrajinska zveza hišnih posestnikov za Slovensko dnevnico popolno predstavljajo, ki je v prvi vrsti namenjena našim malčkom. Igra se pravljiva otroška igra »Kraljice Vidike kresna noč. Cene za to predstavo so znane.

— Delevske Politike. 1. številka je včeraj izšla. Je, kakor znano, glasilo Krištan-Korunove skupino socijalistične stranke. Čeprav kritizira vsebinu drugih listov, je »vsebina to prve številke prav klavarna. — Medicne, cura to ipsum!«

— Prva društvena hišnih posestnikov in

Občni zbor društva trgovskih in podjetniških uslužencev v Ljubljani se vrši v nedeljo 6. januarja 1926 ob 14. uri v mestnem fizičku svojega predstavnika (Mestni trg št. 2, II. nadstropic, soba št. 46), kjer se izvrši predlogi za izvršitev številnih predpisov, ki so načrta priča. — Oproščeni so le psi varuh, ki so na verigi. Ali je psi smatrati za čuvajo, t. j. za psa, ki je za varstvo samotnega posestva neobhodno potreben, o tem odloča mestni magistrat na strankino prošnjo, ki mora biti opremljena s kolkom po 5 Din v 20. Din, po t. p. 1. in 5. zak. o taksah. Stranki, katerih psi so že oproščeni takse, naj predloži ob pri

KUNEROL

100%na čista mast iz kokozovih orehov,
zajamčeno izčišena in higijenična,

se z opet dobiva
v v s i h t r g o v i n a h .

Gospodarstvo

Načrt novega davčnega zakona

Najnovješji osnutek novega davčnega zakona proučuje zdaj ministrski svet. Iz tegega osnutka je črtan davek na imetje, ostane pa sistem obdajanja objektov, ki je večjal v glavnem tudi doslej za vse pokrajine s to razliko, da je v Srbiji zemljiški davek zamenjan z obdajanjem po dohodkih ne pa po prostoru in vrednosti, kakor je bilo doslej. Kot podlaga za obdajanje zemljišča so vzeti čisti katastrski dohodki, odstotek pa znaša 20. V zakonu je predviden tudi poseben davek na posloplja in sicer 20 odst. od neto najemnine. Pri denarnih zavodilih in delniških družbah se giblje odstotek obdajanja glede na rentabilnost do 25 odst. Poleg davka na objekte je uveden tudi davek na skupne dohodke, ki ga v Srbiji doslej ni bilo in ki se razdeli progresivno, v duhu posojnih odredb. Ta davek znaša 2—25 odst. Posloplja po vseh, ki se ne oddajajo v načaju, plačujejo davek po številu sob in sicer 15 Din od sobe. Vsi prostori, ki služijo z gospodarske namene, kakor skedenji, kožolci, kleivi, kleti in druge shrambe, so davači prosti. Poljedelci, ki prodajajo lastne pridelke živinu, perutnino itd.) bodisi predelane ali nepredelane, so davači prosti.

Davek na poslovni promet ostane v večjavi, dokler bo državi potreben. Novi davčni zakon ne zadene invalidskega in komorskega pridravka, ki ostanača še nadalje v večjavi. Vse državne doklade odpadajo, občinske so pa zato isto omejene. Razlika davka od občinskega različnika, ki so jo doslej plačevali zasebni in državni uradniki, je znatno zmanjšana. Za državne uradnike znaša 5 odst., za privatne pa 7 odst. Ministrski svet je v načelu že sprejel ta načrt, v detailjih pa je bilo sprejetih 17 členov. V teh členih so splošne odredbe in nekaj odredb o zemljiškem davalku. V splošnih odredbah se govori o opozitivju od dakov. Dakov je opredeljen država, kralj, prestolonaslednik in še nekateri osebi, ki jih navaja posebni zakon.

Svetovna gospodarska konferenca

Vse kaže, da bo 1. 1926 leta svetovne gospodarske konference, ki jo je predlagal bivši francoski finančni minister Laucheur, Sir Eric Drummond je baje že pozval v tenu Zveze narodov 35 strokovnjakov iz raznih držav na predhodno posvetovanje, na katerem naj bi se pripravilo vse potrebno za sklicanje te velevaržne konference. Predhodno posvetovanje bo v januarju v Ženevi. Tega posvetovanja naj bi se udeležili trije zastopniki industrije, gospodarske vede in trgovine iz Severne Amerike ter po trije zastopniki Anglije, Italije, Francije in Nemčije. Dalje bi posale po dva ali enega zastopnika Belgija, Brazilija, Češkoslovaške, Indije, Japonske, Spanske, Svedske in republike Uruguay. Rusijo bi povabili še na konferenco, ki bi se imela vršiti po dosedanjih dispozicijah v oktobru.

Jugoslavijo so pri tem seveda preizrisli, ker ni čudno, ker imajo naši državniki in politiki za vse dovolj časa in denarja, samo za praktične stvari se ne zmenijo. Opoznamo že zdaj gospodarske kroge, ki so k sreči dovolj pametni in uvedljivi, da lahko spozajmo pomen take konference, naj posredujejo pri vledi in izpostavljo z njene strani potrebe korake, da naša država v svojo lastno izkoristko ne bo capljala na hudo ali Urugvajom. Sramota zo Jugoslovijo in njeno morodatno čustvo, da nas v

— s Cestinsko tarifo. Finančni odbor je odpravil avtočno cariso na parnika, ki je znaša dolej 30—60 % njihove vrednosti. Začasna je carina na nekatere zmanstvene pripomočke, osobito na matematične, fizikalne in globuse in sicer za 20 %. Za ure ostane carina neizpremenjena, samo pri stenskih vrakih se znaša od 300 na 250 Din od 100 kg. Določena je carina na oginstrelno orodje, hrbice in topove in sicer 400 zlatih dinarjev od 100 kg.

— g Agencija Narodne banke v Dubrovniku je otvorjena in že posluje. Otvoritvi se prisostovali mnogi odlični javni činitelji. Nova agencija posreduje pri Izdajalcu ekskomptnih kreditov, zamenjava obrabljencih novčanic in dodelitvah lombardskih posojil. Za obveznice 7 % državnega investicijskega posojila iz leta 1921 izdaja privatnikom do 5000 Din, trgovskim podjetjem do 50.000, denarnim zavodom pa do 100.000 Din. Za ta posojila je določena 8 odstotna obrestna stopa.

— g Krediti za amortizacijo vojne škode. Po odredbi fin. ministra od 15. januarja drugo zdržanje za amortizacijo obveznic vojne škode. Letos bo amortiziranih 24 polnih seri v znesku 24.000.000 Din. Dobiti bo se bodo izplačevali 15. decembra.

— g Porast naših monopolskih dohodkov. Dohodki monopolne uprave so znašali 1. 1920 v tisočih dinarjev: od tobaka

420.329, od soli 74.193, od petroloja 40.180, od vilgalic 22.732, od cigaretnega papirja 12.655, od alkohola 526, od saharina 130 in razno 2.230 Din. Skupaj torej 572.991 Din. Leta 1924 pa v letem vrstnem redu 1.141, 715, 197.996, 97.811, 90.645, 108.535 (od alkohola ni znašo), 258 in 3.611, skupaj 1 milijon 640.578. Iz tega je razvidno, kako težko so tudi brezna, ki jih nalaže država ljudstvu v obliki indirektnih davkov.

— g Nakup živine za Črno goro. Poljedelsko ministrstvo le sklenilo, da pošte od prve partije živine, ki jo kupi naša država te dni v inozemstvu, večji del v Črno goro, kjer bo živina razdeljena med kmene v svrhu zboljšanja živinoreje.

— g Nova delniška družba. V Beogradu se je ustanovila »Prometna družba Selod« z delniško glavnico v znesku 1 milijon dinarjev. Namerni nove družbe je premet z blagom, osobito s poljedelskimi predelki in potrebnimi.

— g Nova tovorne tarife s Čehoslovaško. Predstavniki naše vlade v Čehoslovaške so se te dni sestali v Zagrebu, kjer bodo izdelali nove direktne železniške tarife za tovorni promet.

— g Nova železniške tarife za vojsko. V ministrstvu prometa so izdelali nove razširjene tarife za prevoz vojske in ranjenikov. Nove tarife bodo te dni podpisane.

na, pride misel na zakon ali otroko. V bočo, da bo dragocen Vederemo!

Civilizacije se boji

Znani pariški psihijater Perin, upravnik načelne francoske umobolnice, je pritočil v neki medicinski reviji razpravo, ki je zbulila pozornost vsega znanstvenega sveta. Perin trdi, da zahteva sodobna civilizacija vsak dan ogromno število žrtev. Ni daleč čas, prav Perin, ko se bodo mogli zoperstaviti najvernejši bolezni — civilizaciji samo najbolj zdravi in močni ljudje. Po njenem mnenju je v sedanji časih po bolničnih načelih zboleli zastrupljeno krv, alkohol in civilizacija. Prvi dve bolezni nista več tako nevarni, kakor sta bili prejšnje čase. Bolniki z zastrupljeno krvjo in alkoholično ozdravijo. Pač pa je nastrašnileva in najbolj nevarna bolezen civilizacija. Znajnost nima moči, da bi se borila s to bolezni. Zaman bi skušala zmanjšati izkoreniniti to zlo, ker je deloma sama kriva te bolezni. Človeški možgani so preobloženi s fantastično težo napredka v znanosti. Zadostuje, da primerjamamo naše znanje na polju biologije, kemije in fizike z onim naših predgovor, pa se prepričamo, kaj je vedel inteligenčni leta 1925 o teh vedah in kaj se zatehta ob sodobnega razumika.

Civilizacija, ki drvi z ogromnimi koraki naprej, je tako obtežila naše pokolenje, da ve samo psiholog, koliko fizične sile potrebi povprečni prebivalec mehaniziranega vele mestna. Hoja po prenapolnjenih ulicah in trgovinah s tramvaji, telefonski pogovori itd. — vsa ta fizična sila, ki jo človek dan za dnem troši, je večja kakor potreben ustrezni napor za vsakdanje delo. Statistika francoskih umobolnic ugotavlja, da gre za 20% duševne bolnih na račun civilizacije, ki ogroža in uničuje prebivalstvo velemest. Uspehi na znanstvenem polju, osobito v tehniki, so zahtevali doslej največje žrtev.

Japonec o ostrizem Evropejki

Gonnoske Komai, japonski pesnik, piše o vtisih, ki so jih napravile na njih ostrizene glavice Evropejki. On misli tole: Dva vrsta žena sta se doslej brezpremerno strinjajo v znanstveni napor za vsakdanje delo. Statistika francoskih umobolnic ugotavlja, da gre za 20% duševne bolnih na račun civilizacije, ki ogroža in uničuje prebivalstvo velemest. Uspehi na znanstvenem polju, osobito v tehniki, so zahtevali doslej največje žrtev.

Petrogradske katakombe

Poslopje št. 13 na Fontanki, ki vodi na Karavansko cesto, je danes razvalina. — Nekdaj je bil tam nastanjen café chantant Apollo. Policija je izvedela, da se v delih pritličja, ki so še nekajkrat obrenjani, skrivajo sumljivi elementi, in da se tam vrnejo sestanki. Zato je policija ponosil obkobil prostor in vodila v notranjost razvalin. Pri njenem vstopu se je ji nudila posebna, v središču velikega mesta nenavadna slika. Prostor je bil sličen katakombi, v središču so goreli veliki komadi lesa in okoli ognja se je grelo okoli 30 moških in žensk. Eden izmed njih je čital knjigo »Znanost in vera« in vmes so se čule replike posameznikov. Država je bila tako zaverjana v predmet, da nikoli ni opazil vstopa policije. Šele žarki svetiljk, ki so odsvetali na stenah, so pokazali ljudem, da se nahajajo v katakombeh tujih gostjev. Pri pogledu na policijo se prebivalci valjajo v stene doma, skrbajo za gospodinjstvo ter socialno delo. Meni kot Japoncu je težko razložiti žene od mož. Zacuden si ogledili ostrizene glavice možih žen, ne da bi razumeli, kako neki vidijo v tem znak svoje nove politične svobode. Vse to neutrudno gibanje zapadnoevropske žene dandanes je za moje možgane nekaj razburljivega. Vse je tako novo in tajanstveno... Nadalje pa Japonec v ostrizeni glavi evropske žene ne vidi nikake napovedi revolucije ženskega spola, kajti ženske žene neča biti matere. Nočna las ni nič takega, kar bi pretresal svetovno zgodovino, to je le sunastnost in ostrizena glava spada v muzej bodočnosti.

Zahvala.

PAVLA TEPINA se z obema sinčkoma

kar najiskreneje zahvaljuje vsem, ki so nenu soprogu

LOVRU TEPINI

izkazali ob priliki njegove smrti toliko sočutja, darovali vence in ga spremili na zadnji poti.

Selo-Moste, dne 31. decembra 1925.

Plesne oblike

frak, žaket, smoking v prvovrstni najmodernejši izdelavi, iz finega angleškega suha preskrbi najhitreje in po zanesljivosti solidnih cenah tvrdka

DRAGO SCHWAB, Ljubljana.

Ljubezen danes in prej

Mesec francoskega pisatelja Marcela Prevosta.

V pariškem »Le Journal« je biljek duhovit članek francoskega pisatelja Marcela Prevosta, ki sklevi po svojih knjigah, v katereh je opisoval potankosti intimnih odnosov med možnimi in ženami. Mož razpolaga z velikanskim tozadivnim izkustvom in je takor noben poklican, da govorí o vprašanju ljubezeni, kakor je danes v sili. Še vedno pa je bila v prejšnjih časih Prevost naglaša, da obstaja med današnjo generacijo in prejšnjimi velikanski razloček.

Vseka generacija pa je imela svoje posebne nazore na ljubezeni. Starejše generacije so cenele v ljubezni predvsem lastno srečo proti preteklim dnevom. Najmlajša generacija pa zasmahuje starokopisce, ki ne morejo razumeti negativne napredka. Ljubezen, kar se pojavlja dandanes, temelji po milijeniju. Prevost predvsem v dejstvu, da številno žen daleč nadkrije stevilo mož. Vojna je pri marsikatenu narodu pobrala cvet naroda in znižala število mož za več milijonov. Povraševanje žen po možih je radi težko ogromno, kar motile ženske cinkino terabilajo. Drugi je življenje postalno druge. V krogih, kjer morata deliti karor mladinci in lastno življenjsko pot, kjer se prehranjujejo z lastnim delom in zaslužkom, je vprašanje zelo močavno: da se življenje dolži in življenje uživati.

Načrt novega davčnega zakona

Tužnim srcem naznajamo vsem sorodnikom, priateljem in znancem, da je naš preljubljeni soprog, oče itd., gospod

Ivan Knez

veletržec, predsednik zbornice za trgovino, obrt in industrijo za Slovenijo itd.

danes, dne 2. januarja 1926 ob pol 10. uri dopoldne v sanatoriju Loew na Dunaju, Alserstrasse, preminul.

Zemski ostanki dragega rajnika se prepeljejo tekom prihodnjega tedna v Ljubljano.

V LJUBLJANI, dne 2. januarja 1926.

Zalujoči ostali.

Iz Celja.

—c Silvestrovo. Kakor vsako leto, je tudi letos priredilo Sokolsko društvo v Celju v Narodnem domu svoj običajni Silvestrov večer, ki je bil zelo mnogoštevilno obiskan. Telovadne točke oddelkov, ki so bile na spo.edu, so se lepo izvajale. Pridila se je tudi igra enodejanka. Ob polnoči je bila algorija, kačero je priredil zopet v tem priznani mojster g. Matija Benčan. Po mestu in okolici je bilo še več raznih Silvestrovih večerov, ki so bili vsi dobro obiskani. Lepo je uspel tudi Silvestrov večer v Celjskem domu, pri katerem je sodelovala vojaška godba iz Maribora.

—c Nočno lekarstvo službo opravlja ta teden lekarna «Pri Križu» na Cankarjevi cesti.

Iz Maribora

—m Halo, žahisti! in žahistinje, kibici, ne pozabite in prideite v torek 5. januarja ob 20.30 h Götzu na partijo Šaha. Mojstra

Kramer in Pire Vasja pravita, da vse Marijborce namlatita. Quod est prohibendum! Na boji proti prepotenci! Prej in potlej, po sas multanki, svira lepa muzika — harfa, čelo, glosi in bas — Trio! Za zl'ava jamči zmaga amaterjev. Le vklip! Do svidanja s slovenskimi Rogoljubovi! Prost vstop. Samamat. —m Imenovanje. Policijski oficijal Srečko Andreječič je imenovan za pristava III. razreda.

—m Tri nove kavarni v Mariboru. Ustanovil se je konzorcij, ki bo preureدل hišo velctrgovca Šoštarča na Aleksandrovi cesti v eleganten hotel, ki bo imel v prisličju kavarno in restavracijo. Razen te kavarno nameravajo nekateri finančni otvoriti še to spomlad dve novi kavarni. Ena bo v novi stavbi Pokojninskega zavoda, druga pa v Tatembachovi ulici.

—m Podružnica Jugoslovenske Matice priredi dne 30. t. m. veliko plesno veselico v vseh prostorih Götzove dvorane.

—m Pasji zapor traja v Mariboru že sedem let.

Obvestilo,

s katerim se naznana, da se je že 25 let obstoječa

Vinarna

,Pri Dalmatincu'

Tavčarjeva (Sodna) ul. 4

na novo preuredila in razširila z otvoritvijo moderno opremljene

Zajtrkovalnice.

Poleg priznano izbranih dalmatinskih, štajerskih, dolenskih in desertnih vin bodo na razpolago raznovrstni okusni prigrizki in delikatesne špecialitete v veliki izberi in po zmernih cenah.

Vinarna in zajtrkovalnica

,Pri Dalmatincu'

Ljubljana,

Tavčarjeva (Sodna) ul. 4.

Otvoritev podružnice.

Tvrdka J. Muc „Koloniale“ vladno naznana, da je otvorila

podružnico

z delikatesami in špecerijo

Tavčarjeva (Sodna) ul. 4

Podružnica je moderno opremljena in založena z bogato izbiro priprostih in najfinježih delikatesnih špecialitet ter s prvovrstnim špecijskim in kolonialnim blagom po zmernih cenah. Blago se dostavlja na željo tudi na dom.

Z zagotovilom točne in solidne postrežbe se priporoča kar najtopljeje.

J. MUC „KOLONIALE“

Ljubljana,

Vodnikov trg štev. 2

Podružnica:

Tavčarjeva (Sodna) ul. 4.

Upravni svet in ravnateljstvo pivovarne Union d. d. v Ljubljani javljata tužno vest o smrti svojega velezaslužnega predsednika, gospoda

IVANA KNEZA

ki je danes na Dunaju preminul.

Družba, kateri je blagopokojnik načeloval in za katero si je pridobil nevenljivih zaslug, mu ohrani trajen, hvaležen spomin.

V Ljubljani, dne 2. januarja 1926.

Upravni svet in ravnateljstvo pivovarne Union d. d. v Ljubljani
dne 2. januarja 1926
V Ljubljani, dne 2. januarja 1926.

Upravni svet in ravnateljstvo pivovarne Union d. d. v Ljubljani
dne 2. januarja 1926
V Ljubljani, dne 2. januarja 1926.

Upravni svet in ravnateljstvo Kreditnega zavoda za trgovino in industrijo v Ljubljani
javljata pretužno vest o smrti svojega velezaslužnega predsednika, gospoda

IVANA KNEZA

ki je danes na Dunaju preminul.

Blagopokojnik je načeloval zavodu od obstoja in si je pridobil zanj, kakor tudi sploh za našo industrijo, nevenljivih zaslug. Zato mu ohrani zavod trajen in hvaležen spomin.

V Ljubljani, dne 2. januarja 1926.

Združene papirnice Vevče, Goricane in Medvode d. d. v Ljubljani
javljajo žalostno vest, da je velezaslužni član njihovega upravnega sveta, gospod

IVAN KNEZ

predsednik Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani itd. itd.

danes na Dunaju preminul.

Zavod, ki mu je blagopokojnik posvetil vse svoje najboljše sile, mu bo ohranil trajen spomin.

V Ljubljani, dne 2. januarja 1926.

Upravni svet.

